N°. 2067. 1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze Courant verschijnt te Amsterdam, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden*, enz. franko te adresseeren aan het Bureau der Courant.

DONDERDAG, 9 FEBRUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 8 Februarij.

Veel is geschreven over het onderwijs, "veel wordt daarover nog dagelijks in het licht gegeven door de vrienden," die er zich schrikkelijk over beklagen, dat en gelieve der Ultramontanen de Bijbel van de scholen wordt geweerd. Die stoute Ultramontanen, om welke te dienen zoo veel kwaad is en wordt gedaan in zake van onderwijs, zijn geene andere dan de Katholieken van Nederland. Die Nederlandsche Katholieken hebben wel het grondwettig regt, dat op de openbare gemengde school aan hunne kinderen niet wordt geleerd, wat strijdig is met hunne godsdienst; dat men hun onder voorwendsel van algemeene geschiedenis, zedekunde, Christendom, enz. te leeren, geen protestantsch godsdienstig onderwijs opdringt. Er is niemand die dat regt ontkent — als daarvan sprake is in het algemeen. Maar als het op de praktijk aankomt, dan gaat het menigwerf alsof er in Nederland geen Katholieken waren, die regt hebben te vorderen, dat aan de godsdienstige begrippen hunner kinderen geen aanstoot worde gegeven op de openbare school. Het zijn de protestantsche meesters, die tot den kring van de »vrienden" behooren, of althans daar nabij komen, die zich het meest beijveren, om de protestantsche dwaling in de katholieke kinderen op school of ter gelegenheid der school in te prenten; alhoewel ook niet weinige liberale meesters zich nu en dan spotternijen tegen de Katholieke Kerk, ter onderrigting der katholieke jeugd veroorloven — spotternijen, waarvan ook uitverkorene schoolmonarchen der Groenen zich niet kunnen onthouden, en die niet zelden zich voordoen in het walgelijk kleed van afschuwlijke profanatiën. Wij hebben wel eens uit den mond van jeugdige katholieke scholieren zulke lage en cynieke aanvallen tegen de Katholieke Kerk, op de openbare school gedaan, hooren herhalen, dat wij ze hier niet zouden kunnen meedeelen zonder de eerbare schaamte te kwetsen.

In zulken toestand zou men kunnen vragen, of dan de Katholieken daarover niet klagen? Zij hebben 't lang en met den meest mogelijken ernst gedaan. Zij doen het nog, waar het pas geeft.

Maar er zijn er, die nog erger, nog luider klagen. En het zijn juist dezulken, die veel misbruik maken van de openbare school door aan katholieke kinderen protestantsch godsdienstig onderwijs te geven. Het is dezen niet genoeg, dat reeds vele openbare scholen tot sektescholen worden gemaakt; willen zij welligt nog, dat alle Staatsscholen sektescholen worden, opdat, waar de katholieke kinderen met de protestantsche zullen moeten blijven vermengd, hetgeen zeker in verreweg de meeste gemeenten zal moeten plaats hebben, de gansche jeugd, ook de katholieke, zou worden opgevoed in de echte, oude en trouwe Dordtsche leer?

Deze bedenking kwam in ons op bij het lezen van een citaat, door den *Nederlander* uit den *Recensent* genomen met de goedkeurende groete: »hierin is veel dat we gaarne beämen". Namelijk de heer Mr. Schüller tot Peursum bespreekt in den *Recensent* de klagten der Groenen in zake van onderwijs, en geeft daaraan de volgende door den *Nederlander* niet weersprokene maar veeleer toegestemde beteekenis:

»Nu weet ik wel, dat *vele onderwijzers positief Christelijk onderwijs op hunne scholen gegeven hebben en* »*nog geven*, en ik kan mij begrijpen, dat zij over de »verwijten van de heeren *Da Costa c. s.* bedroefd en »verontwaardigd worden; maar laten zij zich niet ont»veinzen, dat zij tegen letter en geest der wet van 1806 »handelen, en dat men, over het onderwijs schrijvende, »het moet beoordeelen naar de wet en veronderstellen, »dat die worde nageleefd. Ik voor mij houde het er »voor, dat de heer de Jager, en wie zich meer bewust »zijn, dat zij het zuiver Evangelisch Christendom in de »harten der kinderen inprenten, *onderwijzers zijn van* »*gezindheidsscholen, zonder het te willen weten*, en dat »zij zelven de eersten zouden zijn om hunne eigene kin»deren niet aan opleiding tot »Christelijke deugden" toe »te vertrouwen, waar die door een onderwijzer geschiedde, »die als een ijverig en gemoedelijk Roomschgezinde be»kend stond, ofschoon zij zelven voor zich den naam »van ijverige en gemoedelijke Protestanten geen blaam »achten."

Wij danken den heer Schüller voor zijne gulle openhartigheid, en den *Nederlander* voor het zonder weerspraak medegedeeld citaat. Nogtans, wij hebben daarop eene aanmerking.

De heer Schüller zegt, dat men het onderwijs moet beoordeelen naar de wet en veronderstellen, dat die wordt nageleefd. In het algemeen genomen is de regel waar; maar is hij 't ook in ons land? Zeker moet men het onderwijs beoordeelen naar de wet; maar, en hier komt het op aan, moet men bij ons te lande van de veronderstelling uitgaan, dat zij wordt nageleefd? Is het niet, omgekeerd, onbetwistbaar, dat zij op gemengde scholen van protestantsche zijde maar al te dikwerf niet wordt nageleefd, zoodat er over het algemeen genomen slechts weinige gemengde scholen zijn, waar katholieke kinderen, in zake hunner godsdienst, van de zijde hunner protestantsche onderwijzers, nooit eenigen aanstoot hebben te lijden? De klagten onder de Katholieken daaromtrent zijn algemeen, al is het dat zij daarom niet het land in rep en roer zetten door jammerklagten en noodkreeten, gelijk de »vrienden" die dagelijks aanheffen. Intusschen, zoo de wet ergens trouw wordt nageleefd dan, is het vooral op die weinige gemengde scholen, die aan »ijverige en gemoedelijke Roomschgezinden" zijn toevertrouwd, omdat de »ijverige en gemoedelijke" Katholiek te veel eerbied heeft voor het geweten van de hem toevertrouwde protestantsche kinderen, dan dat hij 't zich zou durven veroorloven, om de goede trouw van het geweten dier kinderen, hetzij, door zijdelingsche insinuatiën, hetzij door opene aanvallen in gevaar te brengen. En als er bij ijverige protestantsche [illegible] veel wantrouwen bestaat tegen [illegible] katholieke onderwijzers, dan is zulks niet omdat de katholieke meesters daartoe reden hebben gegeven, — wie is er die ooit klagten hoort van de katholieke onderwijzers op de openbare gemengde scholen? — maar omdat zij de Katholieken naar hen-zelven beoordeelen.

't Is heden de *dies natalis* der Leidsche *alma mater*. Ter gelegenheid van dezen dag worden door den *Nederlander* de volgende regels van van der Palm in herinnering gebragt:

»Wat hooger ingeving bezielde u, Vader Willem! toen gij voor Leydens trouw, in nood en dood beproefd, de schoonste belooning uitdacht, de eenige, die zoo veel dienst en deugd vergelden kon? Maar toen die gedachte in u opkwam, schrikte u hare stoutheid niet af? Was het nu de tijd, o Vorst! om eene Hoogeschool te stichten? Was het nu een tijd, o Leydsche Vaderen! om de stichting eener Hoogeschool in uwe Vest, boven alle andere belooning te schatten? Was dan de strijd reeds gewonnen, het Vaderland vrij, de rust hersteld, de bronnen van welvaart geopend, dat men er aan denken kon, om voor de wetenschappen een' tempel te bouwen? Neen! gevaar en krijg bestormden u van alle kanten; list en geweld bestookten u; opoffering en uitputting namen dagelijks toe, en wat baatte het een oogenblik adem te scheppen, straks ging het worstelen en kampen nog heftiger aan. Of waren het beloften, daar gij meê paaidet, o Vorst? daar gij mede werdt gepaaid, o Leydsche Vaderen? Zou die Hoogeschool eerst in kalmer tijden, bij gunstiger omstandigheden, en zoo ras het geschieden kon, worden opgerigt? Neen, neen! hoort het met verbazing, o nageslacht! hoort, wat kracht van daad, wat vertrouwen op God, op zich zelven, op de wisse zegepraal hunner zaak onze Vaderen bezielde! In het midden van dat krijgsrumoer, die verwarring, dien algemeenen nood, verliepen er slechts vier maanden, en de Hoogeschool was daar, was plegtig ingewijd, en Leyden was de zetel der letteren en der wijsheid, en de lauwer der overwinning, en de lauwer der wetenschap, groeiden als terzelfder tijd, op éénen stam!"

Als proeve van het deklamatoriesch *genre* verdienden deze regels ongetwijfeld de eer der aanhaling. Van historische naauwgezetheid getuigen zij echter niet bijzonder. Onder dat gezigtspunt heeft de volgende plaats uit Siegenbeek's *Geschiedenis der Leidsche Hoogeschool* op voorrang aanspraak:

»Prins Willem I was *reeds lang* bedacht geweest, om, *ter bevestiging van de Hervormde godsdienst*, door kundige leeraren, binnen *Holland* of *Zeeland*, eene Hoogeschool op te rigten"; en hij besloot toen, »dit onderwerp in de vergadering der Staten op nieuw ter bane te brengen. Hij gevoelde zich daartoe te meer aangespoord, *omdat juist op dien tijd, van de zijde der Spaanschen, onderhandelingen over eene verzoening waren voorgesteld*, tot welke, reeds in Wintermaand des genoemden jaars (1574), gezanten van het Hof van Brussel waren aangekomen. De altijd onzekere uitslag dezer onderhandelingen deed hem het hooge belang beseffen, om een voor de godsdienst zoo heilzaam ontwerp ten spoedigste ten uitvoer te brengen, daar hij teregt begreep, dat, indien de aangevangene onderhandelingen, tegen zijne verwachting, de bedoelde uitkomst mogten hebben, *de gelegenheid ter uitvoering van dat ontwerp onherroepelijk verloren, of althans, tot merkelijke afbreuk van de zaak der Hervorming zeer verre terug gezet zou zijn.*"

Deze en dergelijke bedenkingen hebben alzoo tot de stichting der Leidsche hoogeschool aanleiding gegeven: 't is opmerkelijk, dat aan het opgevatte voornemen zoo haastig gevolg gegeven werd juist op het oogenblik, dat er »onderhandelingen over eene verzoening voorgesteld waren," en opmerkelijk is het niet minder, dat nog op dien zelfden tijd, terwijl de Prins bedacht was op de »bevestiging van de Hervormde Godsdienst," hij in zijne brieven aan Graaf Filips III nog steeds gewaagde van »zijne gehechtheid aan de katholieke godsdienst."

Verwonderen doen wij ons evenwel daarover niet; vooral niet wanneer wij slechts nalezen het Oktrooi ter oprigting van de Leidsche hoogeschool. Wanneer wij nagaan, dat men zich, in dien tijd, niet ontzagt, van Filips' naam, in eene aangelegenheid zoo gewigtig als deze, gebruik te maken, zonder zijne toestemming, zelfs zonder zijne voorkennis, ja geheel tegen zijne verklaarde bedoelingen aan — hoe zou het dan verbazing kunnen wekken, dat op de handhaving der goede trouw in die dagen wel het allerminst gelet werd? Velen onzer lezers zullen het intusschen naauwelijks kunnen gelooven, dat het Graaf Filips zelf geweest is, die, schoon dan ook zonder het te weten of te willen, het Leidsch Atheen in 't leven heeft geroepen: wij laten te hunner overtuiging hier het Oktrooi volgen, dat op zijnen naam, den 6 Januarij 1574, gegeven is. Het luidt aldus:

»Phillips, by der graatien Goodes Coninck van *Castillien....*; Eertzhertoge van *Oistenryck....*; Grave van *Habsburg....* van *Hollant*, van *Zeelant....* Alsoe wy bevinden, dat mits die jegenwoordige, ende langduyrige Crychsberoerten binnen onzen lande ende Graefschape van *Hollant* ende *Zeelant*, alle goede institutie, leringe ende stichtinge des Jeugts, ende de oeffeninge der zelver in scientie ende vrije consten geheel ende al in vergeten, ende nu eenige Jaeren achter rugge gestelt es, ende dat d'ingeseten der zelver landen vresende eensdeels de zware oncosten, eensdeels de periculen, daer inne zyluyden ende heure kinderen souden mogen geraecken, indien zy luyden de zelve haire kinderen tot eenige studie, ende ter scholen zouden moeten zeynden in eenige Universiteyten van andere onze landen ende provinchien. *Zonderlinge mits verscheydentheit ofte onderscheyt van der religie*, ende d'oeffeninge van dien, de welcke aengaende de voorsz. van *Hollant*, ende *Zeelant* mit den anderen provinchien niet al verdragende ofte over een comende zijn. Behalven ooc dat alle onvrede, twist ende vijantschappe bij den Hertoge van *Alva*, mit zijnen aanhangeren, *vianden der landen van Hollant en Zeelant*, tusschen den ingesetenen van den voorsz. onsen landen ende prrovinchien ten weder zijden geconciteert, ende gemaeckt, niet zoe haest beslicht ofte wechgenomen en sal konnen werden ten genougen van eenen yegelijcken, in der vougen dat bij lange ophout, ende gebreck van goed onderwys, leringe, discipline, ende oefeninge der Jongeren in de voorsz. onse landen van *Hollant*, ende *Zeelant* alle zedicheyt, scientie, ende geleertheyt vergaen, ende te niet comen sonde, tot verminderinge van de eere Godes, ende grote quetse van den gemeenen staet, politie ende regieringe der zelver Lande; daer toe, als in alle goede Republycke, bequame persoonen van scientien van noode zijn gebruict te werden, ofte zouden deselve van *Hollant* ende *Zeelant* veroorsaect worden hem te vervougen, ofte

heure jongeren ende Kinderen te verzeynden in andere vuytheemsche Schoolen, ende Universiteyten buyten onsen Landen, ende gebiet *van eender religie mit hem wesende*, 't welck wy om zeecker insichten willen verhoeden. Desen aengemerct, ende dat wy verstaen die conversatie van den Staet, ende politie der Landen van *Hollant* ende *Zeelant*, t'onzer hoocheyt ende Heerlicheyt zeer dienlicke te zijn, hebben daeromme, ende om andere redenen ons bewegende, ende zonderlinge oock dat wij gantselicken geneycht zijn onse Stadt van Leyden mit den burgeren, ende innewoonderen van dien, ten ansien van den grooten lasten, ende noot van den Krijch, bij hemluyden in alder getrouwicheyt gesustineert, ende gedragen, bij alle wegen ende middelen te gratificeren ende te vorderen. Bij rype deliberatie, ende advys van onzen lieven Neve, Ridder van onser ordere, WILHELM Prince van Oraignie, Grave van Nassou etc. Stadthouder, ende Capiteyn Generael voor ons, over *Hollant*, *Zeelant*, *Westvrieslant*, ende *Utrecht*, mit die van den Raide provinciael van *Hollant*, ende van den gemeene Staten, van *Hollant* en *Zeelant*, binnen de voorsz. Stede van *Leyden* geordonneert ende opgerecht een vrije openbare Schoole ende Universiteyt, gelijck wij die zelve aldaer ordonneeren, ende oprechten, bij dezen, omme in de selfde Schoole ende Universiteyt vrijelick ende openbaerlick de scientien der Godtheyt, in de Rechten, ende Medicinen, mitsgaders der Philosophien, en alle andere vrye consten, ooc de taelen, Latyn, Greke, ende Hebraicke, gecondicht, gelesen ende geleert te werden bij Doctoren ende Leeraers daertoe gequalificeert, ende aen te nemen: dewelcke ooc auctoriteyt ende macht zullen hebben inde voorsz. scientien, openbare oeffeningen, ende disputatien te houden, ende naer behoorlicke examinatie ende ondersouck, titulen van Docteren, ende Meesters in de voorsz. scientien, ende consten te verleenen onder behoorlicke letteren, ende brieven daartoe dienende, die wij willen van zulcken effect, ende cracht te zijn, ende gehouden te worden, als die in andere gemeene Schoolen ende Universiteyten verleent, ofte gegeven mogen zijn: Auctoryserende alsulcx den voornoemden onsen lieven neve, ende Stadthouder van onsentwegen tot vorderingen der voorz. Universiteyt van alle goede politie, regieringe, ende ordeninge van dien, *mitsgaders totten onderhout van de Doctoren ende Leeraers voorsz. te maecken alsulcke ordonnatien ende statuten als daer toe nodich ende dienlick zullen mogen zyn*, bij advys van de Staten der voorsz. landen van *Hollant* ende *Zeelant*, *alle welcke Ordonnantien, ende Statuyten, met 't gunt daer aen dependerende is, wy willen onderhouden ende achtervolcht te worden, of als die van ons uitgegaen waeren*, gelyck wy deselve ooc voor nu alsdan, en dan als nu houden bij ons bevesticht, ende bevestigen bij desen, sonder dat wy nochtans willen eenige andere gelycke Schole te eeniger tijt in *Hollant*, ofte *Zeelant* gefundeert, ofte opgerecht te werden; 't welc wy voor ons, ende onsen successeurs expresselicken verboden hebben, ende verbieden by desen. Hebben voorts gegunt ende geoorloft, gunnen ende oorloven by desen den Burgemeesteren ende Regierders der voorsz. Stede van *Leyden*, den selven oock gevende volcomen macht, ende auctoriteyt, voor zo vele des noot zy, totter plaetse van de voorsz. Schoole t' allen tyden te mogen aenvaerden, gebruycken, ende eygenen al sulcke gemene ofte private plaetse ende huysinge, als hemluyden goetduncken sal, deselve tot de voorsz. Schole accommoderende, ende timmerende, ooc veranderende, ende getimmerde demolierende, ende afwerpende, zulcxs zij luyden bevinden zullen totten bequaemheyt; niet alleenlick der selve Schoole, mer ooc tot commoditeyt, ende stichtinge van eenige der Doctoren, ofte Studenten woonplaetsen, ofte Collegien, mitsgaders tot ciraat der zelver, ende recreatie der Studenten eenichsins dienlick te wesen; behoudelick dat sy luyden gehouden worden den particulieren eygenaers, ofte besitters van de private huysen, alleenlicken el[...]uegen tot schattinge van Schepenen, na de Keure ende Ordonnantien derselver Stede, niet tegenstaende eenige appellatie, ofte tegenseggen van yemant. Ontbieden daeromme onsen neve ende Stadthouder, mitgaders die van den Rade, ende Staten van *Hollant*, ende *Zeelant*, bevelende ooc allen onsen Justicieren, ende Officieren, Regierders, ende Wethouders der steden van den selven Landen, mitsgaders van de voorsz. Universiteyt toecomende, ende alle anderen dien dit eenichsins angaen mach, dat zy luyden, ende elck van hem in syn regardt dese onze ordonnantie, institutie ende Ootroye naer heure forme ende innehouden volcomen, ende doen volcomen, ende in de voornoemden van *Leyden*, daer van volcomelicken te laeten genieten ende gebruycken, zonder hem luyden daer inne te doen ofte laeten geschien eenige verhindering, ofte belet, maer ter contraire alle vorderingen ende onderstandt des verzocht, ofte van node zijnde, want ons meeninge zulcx es.

»Gegeven tot *Delff*, onder onsen Zegel aen desen gehangen, den zesten January, in 't Jaer ons Heeren duysent vijfhondert vier ende tzeventich, Stilo Curie Hollandie (1). Van onsen Rijcken, te weten van *Spaengien*, *Sicilien*, etc. 't XXe ende van *Napels* 't XXII.

»*Opte Plycke stont geschreven*:

»Bij den coninck, ter relatie van den Stadthouder ende Capiteyn Generael.

»*Onder stont geteyckent*,

»AL GENIETS.

Alsdus heeft men, op Graaf Filips naam, zelfs zonder zijne voorkennis en op de meest wederregtelijke wijze, gegeven. In het belang der historische waarheid was het, dacht ons, niet onnuttig het nog eens uit den *Katholiek*, waar wij het voor 't eerst aantroffen (Dl. XX, blz. 7), over te drukken; ons overigens van alle aanmerkingen onthoudende. Dat Graaf Filips tegen het misbruik, dat van zijnen naam en den invloed daaraan verbonden, gemaakt werd, krachtig protesteerde, spreekt van zelf. Doch even zoo spreekt het van zelf, dat men zich daaraan niet gelegen liet zijn, en dat men voortging van des Graven naam gebruik te maken, opdat de goede burgerij (zij was nog grootendeels katholiek; men bevindt »dat, in den aanvang der XVIIe eeuw, de Roomschen toen nog doorgaands $^{2}/_{5}$ in de aanzienlijkste geslachten maakten; bij de burgerijen $^{3}/_{5}$, ten platten lande $^{7}/_{8}$ of meer." Bilderdijk, *Gesch. d. Vad.* Dl. XIII, 22) gelooven zoude, dat de hoofden van den opstand niet in strijd, maar in overeenstemming met het wettig gezag handelden.

Wij zouden deze herinneringen niet opgerakeld hebben, ware het niet dat de citaten-manie van den *Nederlander* ons verpligt had, om den wille der historische waarheid, tegenover de door hem aangehaalde woorden den waren toedragt der zaken eenigzins te doen uitkomen. Liefst onthouden wij ons van het behandelen van zulke *epineuse* vraagstukken: met het oog op de tegenwoordige tijdsomstandigheden, gaan wij slechts schoorvoetende en alleen om niet ontrouw te schijnen aan de waarheid, daartoe over. Worden wij echter door de tegenpartij tot spreken verpligt, welnu, dan weet men dat wij óók tot spreken bereid zijn.

(1) *Naar den stijl van den Hove van Holland*, waarnaar het jaar, volgens ouden kerkelijken stijl, gerekend werd van Paschen tot Paschen. Volgens onze berekening moet dus hier gelezen worden 1575.

De *Staats-Courant* bevatte dezer dagen een koninklijk besluit van den 31 Januarij 1854, n°. 61, houdende vestiging van het Koninklijk-Nederlandsch Meteorologisch Instituut te Utrecht. Het luidt:

Art. 1. Er wordt een Koninklijk-Nederlandsch Meteorologisch Instituut opgerigt.

Art. 2. De zetel van het Instituut is Utrecht.

Art. 3. Het meteorologisch instituut heeft ten doel de meteorologische waarnemingen op verschillende plaatsen van het Rijk, in de buitenlandsche bezittingen en op de schepen der oorlogs- en koopvaardij-vloten met eenvormigheid te doen plaats hebben en de uitkomsten daarvan gelijk die van dergelijke waarnemingen buiten 's lands te verzamelen en uit te geven.

Art. 4. In verband met het instituut, wordt een meteorologisch observatorium te Utrecht ingerigt.

Art. 5. De leiding der werkzaamheden voor het instituut en van het observatorium wordt opgedragen aan eenen hoofd-directeur.

Art. 6. Voor de werkzaamheden van het instituut worden den hoofd-directeur toegevoegd:

een directeur der waarnemingen te land;

een directeur der waarnemingen ter zee, en zoo noodig,

een adsistent-directeur der waarnemingen ter zee.

Art. 7. Onder de leiding en het toezigt van den hoofddirecteur worden de verrigtingen bij het meteorologisch observatorium bestuurd door eenen directeur.

Art. 8. De hoofd-directeur, de directeur der waarnemingen te land en de directeur van het meteorologisch observatorium, worden door Ons benoemd op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

Art. 9. De directeur der waarnemingen te land, kan tevens directeur van het observatorium zijn, en geniet alsdan de beide bezoldigingen aan die betrekkingen te verbinden.

Art. 10. Voor het bestuur der waarnemingen ter zee worden door Onzen Minister van Marine tijdelijk een of twee officieren beneden den rang van hoofd-officier bij het instituut gedetacheerd.

Art. 11. De bezoldigingen en vergoedingen aan de burgerlijke beambten van het instituut en observatorium toe te kennen, en de toelagen boven hunne bezoldiging aan de zee-officieren bij het instituut gedetacheerd te verleenen, worden op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken door Ons geregeld.

Art. 12. De hoofddirekteur ontvangt de noodige voorschriften nopens de leiding der werkzaamheden en de regeling der uitgaven, van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

Art. 13. Deze biedt Ons jaarlijks een verslag aan wegens de verrigtingen van het instituut.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Marine zijn belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift wordt gegeven aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 31sten Januarij 1854.

WILLEM.

Aan de Tweede Kamer zijn wederom twee wetsvoorstellen onderworpen. Het eerste vraagt een krediet van 125,000 gulden, toe te voegen aan het budget van Binnenlandsche Zaken, voor herstellingen aan de dijken in Zeeland, die aanzienlijke schade hebben geleden door den storm van 26 September des vorigen jaars. Bij het tweede vraagt het departement van Marine de sanktie der wetgevende magt voor een krediet van 63,000 gulden, bestemd tot het voorzien in de onkosten der te doene herstellingen aan het drooge dok te Willemsoord.

Z. M. heeft den Dr. le Roy d'Etiolles, te Parijs, benoemd tot kommandeur der orde van de Eiken-Kroon.

Z. M. heeft aan HD. kamerheer baron van Knobelsdorf van de Krijtenberg vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder der Johanniter-order, hem door Z. M. den Koning van Pruissen geschonken.

Z. M. heeft de bij besluit van 15 September gedane benoeming van eenen Burgemeester van Hontenisse ingetrokken; en tot Burgemeester dier gemeente benoemd J. Sergeant.

Laastleden Zaturdag avond is aan het wachthek van den spoorweg onder Sassenheim een vreeselijk onheil voorgevallen. De wachter, door het stilstaan zijner klok misleid, komt, bij het naderen van den laatsten trein van Amsterdam, een oogenblik te laat zijn huis uit, wil nog de hekken open zetten, hetgeen hem van het eene gelukt, doch bij het andere overvalt hem de lokomotief en werpt hem een eind verre dood neder. De ongelukkige laat eene weduwe en zes kinderen na.

Voor de verzending naar en door Baden, langs de Duitsche telegraaflijnen, is thans, even als in het gebied der Duitsch-Oostenrijksche vereeniging, het maximum van een enkelvoudig berigt bepaald op 25 woorden. Tevens is geregelde nachtdienst ingevoerd te Mannheim, Carlsruhe en Kehl.

Volgens opgave van het ministerie van financien, is aan de verschillende kantoren van 's rijks accijnsen, over de maand Januarij jl., op nieuwe rekening ontvangen aan suiker-accijns in hoofdsom, opcenten en zegel, een bedrag van *f* 73,296,06.

Te Nieuwe Diep is eergisteren onder het wisselen der gebruikelijke saluutschoten binnengekomen Zr. Ms. transportschip *Merwede* kapt. luit. ter zee M. C. van Vreeland, van Curaçao.

Men meldt uit Purmerende dd. 5 Febr.: De stoomboot *Jakalina* genaamd, welke den 4den dezer door het N. H. Kanaal hare dienst van het Nieuwe Diep naar Amsterdam verrigtte, kon digt bij de sluis alhier haren snellen gang niet ras genoeg stuiten, waardoor zij tegen eene sloep aanvoer, in welke zich twee matrozen bevonden, die etenswaren uit de stad zouden halen; de sloep schepte water en de twee lieden geraakten daardoor in de diepen poel van ruim 24 voet water, waaruit een zich door tegenwoordigheid van geest met zwemmen wist te redden, terwijl de ander door aangebragte hulp mede het leven heeft behouden. Ook is het door tegen elkander varen van twee koopvaardijschepen aanmerkelijke schade veroorzaakt. (*Alk.*)

Er zullen, te beginnen met 1854, twee nieuwe jaarmarkten gehouden worden in de gemeente Bladel, de eerste, den tweeden Maandag na den eersten Pinksterdag, en de tweede, den laatsten Maandag van November.

'S GRAVENHAGE, 7 Februarij. Z. M. de Koning is gister namiddag van het Loo in de Residentie teruggekeerd.

PURMERENDE, 5 Febr. Het groote aantal koopvaardij- en Oost-Indievaarders, welke alhier voor de groote sluis lagen, leverde een zeer schoon gezigt voor de stadbewoners op, hetwelk nog verhoogd werd, door het wapperen van eene menigte vlaggen en wimpels.

Door gebrek aan paarden, welke deze schepen van hier naar de Willemsluis voeren, werden aan verscheidene dagloonders, die het thans niet te druk hebben, werk verschaft; meer dan dertig lieden zag men achtereen aan de trots, ten einde zulk een groot vaartuig ter bestemde plaatse te brengen, jammer is het dat het kanaal niet breeder is; want zoo als meermalen geschiedt, is thans weder door het tegen elkander varen van twee koopvaarders merkelijke schade veroorzaakt. (*Grondwet.*)

BREDA, 6 Febr. Heden is zekere J. v. d. K. alhier in verzekerde bewaring gebragt, komende van Bergen-op-Zoom, waar hij, naar men verneemt, een bijna ongelooflijken diefstal met braak moet hebben gepleegd, en wel door het ontvreemden van 178 ijzeren grendels en 24 krammen van deuren, uitkomende in de grachten der vesting-werken, tusschen de Ravelijnen Wouw en Stoele-

mats, 8 deuren met het hang- en sluitwerk, 12 grendels sloten van buitendeuren en toegangen tot mijnen en galerijen, 2 ijzeren hengsels van deuren, uitkomende in grachten en 6 ijzeren duimen van buitendeuren der galerijen, waarbij het metselwerk rondom dezelve is uitgebroken. De beschuldigde telt meer dan zestig jaren ouderdom.

BLOKZIJL, 6 Feb. De gansche kust der Zuiderzee is nog zoodanig, van Vollenhove tot de Lemmer, met ijs bezet, dat de scheepvaart van hier, Vollenhove, Kuinre en Steenwijk op Amsterdam, Sneek enz., daardoor nog geheel en al gestremd is. De beurtschepen van Steenwijk op Amsterdam hebben hunne reis daardoor niet verder dan deze haven kunnen voortzetten. Zoo ver het oog in zee reikt, kan men geen water ontdekken. De scheepvaart op de binnenwateren wordt zonder hinder van ijs voortgezet. *(Grondwet.)*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 7 Feb. De gezant van Rusland, de heer Kisseleff is gister avond ten acht ure uit Parijs naar Brussel vertrokken.

Wat betreft de heer Brunow, Russisch gezant bij het hof van Engeland, men veronderstelt, dat ook deze Londen den 6 zal verlaten. Dat hij reeds voor een paar dagen naar Darmstad zou vertrokken zijn, gelijk de Engelsche bladen hebben opgegeven, is bezijden de waarheid.

— Men wil dat Omar Pacha bij Oltenitza met vijftig duizend man den Donau is overgestoken, met het doel om het Russische leger af te snijden. De regtervleugel van dat leger ligt ter hoogte van Kalafat, de linker bij Gallitz en het centrum te Bucharest. Wijl nu Oltenitza niet meer dan twee a drie dagmarschen van deze laatste stad verwijderd is, en Crajova en Gallatz oneindig verder, zou Omar Pacha met zijn vijftigduizend man op Bucharest kunnen marcheren, en het centrum van het Russische leger, 't welk veel minder sterk is, kunnen verpletteren, zich meester maken van de hoofdstad van klein Walachije en vervolgens op den regter en linker vleugel aanvallende, de geheele Russische magt in Wallachije bijeengetrokken, vernielen.

ENGELAND.

LONDEN, 7 Februarij. Lord Clanricarde heeft zijne interpellatiën betrekkelijk de Oostersche kwestie uitgesteld.

Lord Clarendon heeft verklaard, dat de Fransche en Engelsche gezanten aan het hof van St. Petersburg teruggeroepen zijn, doordien de laatste voorstellen van Rusland onaanneembaar zijn bevonden.

De *Times* meldt uit Weenen, dat de Keizer van Rusland verklaard heeft de jongste Weener voorstellen onvoldoende te vinden en dat hij elke bemiddeling tusschen hem en Turkije van de hand wijst. Wil Turkije zelf onderhandelen, dan heeft het een gezant naar St. Petersburg te zenden. Ten slotte wordt de konferentie verzocht hiervan, tot het bekomen van nadere inlichtingen, aan de respectieve hoven kennis te geven.

— De *Morning Post* meldende dat de Weener konferentie, na het verwerpen der jongste voorstellen van den Czaar, haar natuurlijken dood is gestorven, voegt er bij dat zoodra van dit overlijden officieele kennisgeving zal zijn bekomen, Engeland en Frankrijk aan Rusland de vraag zullen voorhouden of het gezind is de Donauvorstendommen te ontruimen. Een weigerend antwoord zal onmiddelijk gevolgd worden door eene oorlogsverklaring, en terstond daarop zullen de vijandelijkheden zoo te water als te land, krachtdadig worden begonnen. Een genoegzaam aantal troepen en schepen zullen worden afgezonden en reeds zijn Sir John Bargogne en de kolonel Ardent met de *Caradoc* naar Konstantinopel vertrokken, om aldaar kwartier te maken voor het expeditieleger.

DUITSCHLAND.

BADEN, 5 Februarij. De houding der geestelijkheid maakt op het volk een diepen indruk. Onder de armen, door de socialisten aangehitst, waren velen zeer vijandig jegens de geestelijken, en beschuldigde hen van overdaad en het leiden van een lui leven. Maar toen men hen onderworpen de gevangenis zag binnengaan, zich aan armoede overgeven, en met opgeheven hoofd de vervolging tarten, toen zijn de gevoelens gematigder geworden en het volk heeft zijn eerbied en vertrouwen voor zijne geestelijken vermeerderd. In den schoot zelven der geestelijkheid telde men eenige jaren geleden een aantal Jozefisten; de naam *Roomsch* scheen hun een scheldnaam; maar thans willen juist dezen *Roomsch* heeten, en beschouwen dien naam als vereerend. Ook dat gevoel onder de bevolking heeft zich tot de burgemeesters uitgebreid. Een ... werd door de policie gevraagd of zijn pastoor den herderlijken brief van den Aartsbisschop had voorgelezen, en wat verder de pastoor in zijn preek gezegd had. De herderlijke brief is gelezen geworden, antwoordde de burgemeester. Wat overigens de pastoor gezegd heeft, dat heeft iedereen kunnen hooren. Ik wil de rol van verrader niet spelen jegens mijn pastoor.

De eenige zoon van eene bejaarde weduwe, geestelijke, en van een zwakke gezondheid, werd gevangen genomen. De geneesheer van haren zoon trachtte de moeder gerust te stellen, maar deze zeide: »Ik heb uwen troost niet noodig; ik zou dien behoeven, indien mijn zoon den Aartsbisschop ontrouw ware geworden. »Meer dergelijke trekken worden vermeld, onder anderen ook, dat vele bekeeringen onder de Badensche Protestanten op het punt zijn tot stand te komen.

De hoofden der administratien, die woedend zijn, zetten de ambtenaren af, voorwendende dat zij geen ijver toonen. Die slechte behandeling treft gewoonlijk voorbeeldige menschen, die tegen de radikalen bewijzen van moed hebben gegeven. Een katholiek ambtenaar zeide onlangs, dat het voor een Katholiek meer en meer moeijelijk werd om eene bediening bij het gouvernement te verkrijgen.

De geëmploijeerden die thans wenschen bevorderd te worden, gaan trouw ter kerke, in de hoop, van door het doen van een of ander verslag, voort te komen.

Elk woord in strijd met de ordonnantien en het gedrag van het gouvernement, wordt gestraft met eene gevangenzetting van twee maanden of eene boete van fl. 300.

Het Badensche gouvernement vervolgt dan ook even streng de Protestanten die het officieel Babel verlaten, om de belijdenis der oude Lutherschen te omhelzen. Onder anderen is leeraar Eichhorn, die luttersch is geworden verscheidene malen gevangen gezet. De protestantsche burgermeester van Dadelsheim, die moedig de vrijkorpsen in 1849, aan het hoofd zijner gemeente bestreed, is afgezet, wijl hij tot de Lutherschen is overgegaan. De burgemeester van Heidelberg integendeel, die in 1847 een der patronen van de Duitsche katholieken de apostelen van het socialismus was, behoudt zijn gewigtige ambtsbetrekking. Het gedrag van de Badensche bureaukratie heeft de verontwaardiging der beste protestantsche bladen van Duitschland opgewekt.

»De Badensche Staat, zegt de *Freymuthige Sachsen Zeitung*, eischt van de Katholieke Kerk een onmogelijke, tegenstrijdige zaak. Eene aan het opperbeheer van den Staat onderworpene katholieke Kerk, willen, is *ijzer van hout* of een *meester-knecht* willen ... Kan een Badens minister inderdaad gelooven dat de Katholieke Kerk voor den troon gevaarlijk kan zijn? Strekken integendeel niet al de handelingen der Kerk om het gezag te ondersteunen? Vormt ze niet vrome en vreedzame onderdanen? Voorwaar, de tijd is niet ver meer verwijderd dat getrouwheid onder de vrome godvreezende menschen heerschte; en die tijd zal terugkeeren, of er zou een wonder moeten gebeuren. De gouvernementen moesten geknield de Kerk danken, dat zij tracht van den onderdaan een vredelievend mensch te maken. Zij moesten Gods vinger zien, en het zou den Badenschen minister betamen te erkennen, hoe bouwvallig hun staatsgebouw is. Maar, terwijl het de vraag is, of in onzen tijd de troonen onder de demokratie zullen vallen of haar tegenstand bieden, vreezen de gouvernementen het meest dat de hechtste steun der troonen, het Christendom, te veel magt verkrijge; zij bestrijden het ter zake van etikette. Gaat voort! De demokratie juicht u toe. Gaat voort! God zal nogmaals spreken, maar niet door Zijn Zoon!"

Dit zijn de woorden van een protestantsch blad, die wij met genoegen overnemen; zij zijn oneindig katholieker dan de staatkunde is van menig, door Katholieken geredigeerd dagblad.

De Aartsbisschop van Freiburg weet dat zedelijkerwijs zijne zaak gewonnen is. De beleedigingen, die hem voor het oog der gansche wereld met eere bekroond hebben, hebben slechts zijne nederigheid vermeerderd; al de glorie en de verdiensten schrijft hij toe aan de hand Gods!

Zijn waardige ambtgenoot, de Bisschop van Regensburg, heeft aan zijne geestelijkheid bevolen, onder de H. Mis de *Kollekte: Contra persecutores Ecclesiae* dagelijks te lezen.

Als het waar is, gelijk vele dagbladen bevestigen, dat Keizer Napoleon III, de Keizer van Oostenrijk en de Koning van Pruissen den regent van Baden genoopt hebben aan de kerkelijke geschillen ter gunste van de Kerk een einde te maken, dan hopen wij dat de kabalen der Badensche liberalen de gewenschte uitkomst van het konflikt niet zullen beletten.

— Maintz, 2 Feb. Door de Prinses van Löwenstein is dezer dagen aan onzen Hoogw. Bisschop eene som van vijf en dertig duizend gulden gezonden, ten einde daarvoor in ons Odenwalde, een, tegenwoordig meer dan ooit noodzakelijk geworden *Verpleegingsgesticht voor verwaarloosde kinderen* daar te stellen. Zulk eene groothartige edele daad maakt elke kommentarie onnoodig, doch bewijst duidelijk het onbegrensd vertrouwen en de volle gerustheid die men heeft, omtrent alles wat aan onzen Hoogw. Bisschop wordt opgedragen en dat hij ondemeemt.

BELGIE.

BRUSSEL, 7 Februarij. De heer von Kisseleff is alhier, met het personeel van zijn gezantschap, aangekomen.

— Het portret van Mgr. von Vicari, Aartsbisschop van Freiburg, uitmuntend gelithografieerd en te Mainz uitgekomen, heeft een gretigen aftrek in gansch Duitschland, ondanks de vervolgingen die den Eerwaarden kerkvoogd en zijne trouwe geestelijken treffen. Dit portret, van eene treffende gelijkenis, is bovendien een wezenlijk meesterstuk: men kan niets bekoorlijker, zachter zien dan dat eerwaardig gelaat, waarop de zelfvoldoening zich afspiegelt van pligtvervulling en onderwerping aan Gods wil; het is alsof al de trekken van het gelaat het levend afdruksel zijn der spreuk van den Christelijken held: *Deus, fortitudo mea.* Een *fac simile* van het schrift des vromen bisschops vermeerdert de waarde van het kunststuk dat ook iedereen in België zich zal kunnen aanschaffen, daar het bij den uitgever Goemaere, te Brussel, zal in het licht verschijnen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 8 Februarij.

GETROUWD (2 Febr.): J. Bel, van Eemnes met H. H. Fredriks.

BEVALLEN (7 Febr.): A. M. van Overeem, geb. van den Bergh, D.

OVERLEDEN (5 Febr.): G. M. C. Lurasco, 16 m. B. F. Alberdingk, 29 j.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		7 FEBR. 4 u. gebl.	8 FEBR.	4 u.	gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à 2½ pCt.		59	59⅝	59$\frac{1}{16}$	59
Dito Dito	3	70¾	70⅞		
Dito Dito	4	88⅛	88⅛	88¼	
Amortisatie	3½		88⅝		
Handel-Maatschappij	4½		117		
Haarlemmermeer	5				
O. 4e Leening 1844	4		87⅞		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½				
Dito Hollandsche dito					
Obligatien	4½				
Belgie, Certifikaten	2½				
Dito	4½				
Dito *Rothschild*	2½	46¾			
Frankrijk, Certifikaten	3				
Rusl., bij *Hope en Co.*	5	102	101⅞	102	
Dito Ao. 1828—1829	5	101⅛	101⅛		
Inschr. op 't Grootboek	6				
Dito Certifikaten	6				
Certifikaten te Hamburg	5				
Negot. 1831 en 1833	5	91⅞	91⅞		
Negot. 1840	4	84⅛	84⅞		
Dito *Stieglitz*	4		83⅛		
Dito Nieuwe	4	[illegible]	[illegible]		
Nieuwe Engelsche	4½	89	88⅞	89	
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans	1	18¼	18¼	18⅞	
Nieuwe	3	46⅛			
Binnenlandsche	5	35⅛	35¼		
Cert. Coup. Sp. Com.		4$\frac{5}{16}$	4$\frac{5}{16}$	4¼	
Amortisable Schuld		3$\frac{1}{16}$			
Portugal, te Londen	5	34⅛	34⅛	34⅛	
Dito Uitgestelde					
Weener Bank	5				
Dito	4				
Metalliek 1816—1852	5	65⅛	64⅞	65¼	
Dito 1847	2½	33⅝	33$\frac{11}{16}$	33⅝	
Dito 1851 en 1852	2½	33⅝	33$\frac{11}{16}$	33⅝	
Dito 1849	5	82⅞	82⅞		
Dito Letter B	5	82⅞	82⅞		
Aand. f 500 bij *Rothsch.*					
Dito 250 dito 1839					
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5				
Polen, Obligatien	4		74	74¼	74
Aandeelen 1835					
Dito met Loting fl. 500					
Sardinië, te Londen	5				
Denemarken, dito	5				
Peru, dito	4½	62½	61⅞		
Grieken, te Londen	5				
Philadelphia, bij *Hope en Co.*	5				
Dito te Londen	6				
Dito Bank		3$\frac{11}{16}$			
Louisiana, te Londen	5	[illegible]	[illegible]		
Brazilië, te Londen 1824	5				
Dito 1843	5				
Grenada, dito à £ 100	2½		[illegible]		
Dito Uitgestelde					
Ecuador		3$\frac{7}{16}$	3$\frac{3}{16}$	3⅝	
Mexiko, te Londen £ 100	3	23¾	23⅞	24⅛	24⅛
Dito Onbepaalde	3	23¾	23⅞	24⅛	24⅛
Venezuela, te Londen	3½				
Dito Uitgestelde	1				

Bij tamelijk veel affaire in de hoofdsoorten van onze binnenlandsche, als ook van vreemde Effecten, leverden van geene der soorten, de prijzen eenige merkwaardigheid op.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	55½	Livorno	2/m.	85
	zigt	55½	Napels		81½
Bordeaux	2/m.	55½	Petersburg	zig	1.82¾
	1/m.	55½	Weenen	6/w.	27¾
Madrid	3/m.	242	Augsburg		[illegible]
Cadix		242	Frankfort		98½
Seville		239	Hamburg	2/m.	35½
Bilbao		240		zigt	35¾
Lissabon		40¾	Londen	2/m.	11,55
Porto		40¾		zigt	11,65
Genua	2/m.	45½	Rotterdam		[illegible]

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 7 Febr. Belg. leen. 2½ pc. 50, 1840, 1842 4½ pc. 90; 1852, —; Spanje 1—3 pc. 18½; Binnenl. 3 pc. 36; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 69⅛.

PARIJS, 7 Febr. Fransche 3 pc. 68.80; 4½ pc. —.—; 3 pc. Spanje 35¾; id. 1 pc. —; 4½ pc. België —; 4½ pc. Rusland —; Met. 5 pCt. —; Rom. Leening 1850 86.

MADRID, 4 Febr. 3 pc. Schuld 37; 1 pc. dito 18⅞.

LONDEN, 8 Febr. Consols 91¾ a 92; 3 pc. Spanje buitenl. 39½ a —; 1 pc dito 19 a 19½. Comité-Bewijzen 4 a ; Passive 4 a —; Rusl. 5 pc. 103 a —; 4½ pc. dito 88½ a ; Holl. 4 pc. 91¼ a —; 2½ pc. 60½ a 61½; Braz. 98 a —; Peru 4½ pc 66¾ a —; Gren. uitg — a ; id. werk 18½ a —; 3 pc. Mexiko 24⅞ a 25⅛. 4 pc. Portugal 37 a —; Ecuador 4 a —; Wissel op Amst. 11.15¾; Parijs —.—; Hamburg 3 m. —.—.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 8 Februarij.

GRAANMARKT.

Tarwe zonder handel.

Rogge genoegzaam onveranderd: 118 ℔ N. Petersb. *f* 310; 117 ℔ N Arch. *f* 306.

Garst bij gerijven als voren: 111, 112, 113, 114 ℔ Deens. *f* 260, 263, 266, *f* 269; 111 ℔ dito *f* 263.

Haver en Boekweit zonder handel.

Koolzaad. Dantzig 62; Holstein 65 ℒ. Op 9 vaten Olie dadelijk 70½. *Raapolie* op 6/w. *f* 40; Vliegend *f* 38¾; 1°. Mei ek. *f* 38¾; Sept. *f* 36¼; Oct. *f* 36¼; Nov *f* 36¼; Dec. *f* 36½. *Lijnolie* op 6/w. *f* 32; Vliegend *f* 30¾, 1°. Maart ek. *f* 30½. ¾; April *f* 30¾, 1; Mei *f* 31, ¼. *Hennepolie* op 6/w. *f* 39½; Vliegend *f* 38.

ANTWERPEN, 7 Febr. *Koffij.* Hiervan zijn verkocht 500 balen Brazil tot geheimen prijs.

Granen. De markt is zeer flaauw, zonder noemenswaardige zaken.

LONDEN, 6 Febr. *Suiker. Ruwe.* Vreemde soorten zijn weinig gevraagd en worden op vaste prijzen gehouden. *Geraffineerd.* In Crushed voor uitvoer kan men tot iets lager teregt.

Koffij. Native Ceylon zonder zaken met vaste prijzen. Plantage soorten iets meer gevraagd.

Thee prijshoudend.

Talk in eene vastere stemming. Petersburger in loco 62 s.

Granen. Vreemde Tarwe weinig gevraagd tot eene verlaging van 1 s. Garst traag tot 1 a 2 s. lagere prijzen.

BORDEAUX, 4 Febr. *Voorloop.* 3/6 iets lager en tot 198 fr. voor dadelijk te bekomen.

Bij de Redaktie is ontvangen voor de Kerk van den Eerw. Heer Ledel, Pastoor van St. Willibrord, op Curaçao:

Van het R. K. Leesgezelschap tot Bevordering van het Goede, te Sneek, *f* 18,31.

Advertentiën.

(3707) Ons geliefd jongste kindje MARIA HENRIETTE FRANCOISE, werd ons heden, in den jeugdigen leeftijd van ruim negen maanden, door den dood ontrukt.

HELMOND, 2 Februarij 1854.

HENRY VALENTIN.
W. A. VALENTIN,
WOUTERS.

Er is gevonden een **DOEK** met eenig **GELD.** Degene, die meent, hierop aanspraak te kunnen maken, gelieve naauwkeurig opgave te doen onder letter A. B. per besloten briefje, bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN, Singel bij de Beulingsluis. (3709)

(3706) Tegen Mei verlangt men een knappe burger **DIENSTMEID**, van de R. C. Godsdienst, goed een burger pot kunnende koken en werken. Adres met gesloten briefjes onder lett. A. B. met opgave bij wien getuigen te bekomen zijn, bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN, Singel bij de Beulingsluis.

Uit de hand te koop:

Een thans staande, en nog gedurende 14 dagen in gebruik zijnde **ALTAAR.** Te bevragen met *franco* brieven, bij den Heer P. L. TEEUWISSEN, Mr. Metselaar te Nijmegen. (3701)

MAAGKRAMPEN *en gebrek aan spijsverteering genezen door de pillen van Holloway.*

Uittreksel uit eenen brief van den heer Dalwood uit Goodwood bij Sidney in Nieuw Zuid-Wallis, gedagteekend den 14 September 1850, aan den professor Holloway.

Mijnheer, daar ik van de goede uitwerking van uwe pillen heb mogen getuige zijn, zoo houde ik het voor mijnen pligt om bekend te maken, dat nu twee jaar geleden, mijne dochter toen zestien jaren oud zijnde, sedert geruimen tijd aan maagkrampen en gebrek aan spijsverteering geleden had. Ik beproefde te vergeefs onderscheidene middelen. Doch eenige weinige dosis van uwe uitmuntende pillen, hebben haar geheel hersteld, zoodat zij geene de minste teekenen meer van hare vroegere kwaal bespeurt.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.., *f* 13.50, *f* 20,50.

Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1 85, *f* 3.00, *f* 7.05, *f* 18.., *f* 22,95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtsche straat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij A. P. MILIUS te *Utrecht* en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.* (3615)

4e ANNÉE, 1854. PRIX DE L'ABONNEMENT (de janvier à décembre). **PARIS, RUE CASSETTE,**

France, 12 fr.; Colonies françaises Belgique, Hollande, Suisse, Piémont, Italie, Espagne, Portugal, Turquie, 13 fr.

Prix des 3 années écoulées, 34 fr.; avec 1854 (4 ans), 45 fr.

En ajoutant 1 fr. 25 c. à l'abonnement, les souscripteurs recevront les *Etudes philosophiques sur l'Église.*

Envoi franco d'un prospectus contenant la table des matières publiées en 1851, 52, 53. — On fait traite, de Par.. moyennant une augmentation de 1 fr., sur les souscripteurs, qui désirent payer à leur domicile.

L'ENSEIGNEMENT CATHOLIQUE

REVUE DE LA PRÉDICATION CONTEMPORAINE

(Chaque mois un numéro de 64 pages gr. in-8 compacte renfermant la matière d'un vol. in-8 ordinai..

Sermons, conférences, homélies, instructions, panégyriques et discours des

MEILLEURS PRÉDICATEURS DE NOTRE ÉPOQUE.

Ce recueil, qui offre aux ministres de la parole, quel que soit leur auditoire, des éléments précieux, et à tou.. prêtres ou laïques, une lecture agréable par la forme et utile par le fond, a déjà mérité la confiance du clergé.. publié en France à une époque où la tribune sacrée compte, dans tous les genres, des orateurs tels que l.. LACORDAIRE, les DEPLACE, les RAVIGNAN, les COEUR, les VENTURA, les MITRAUD, les COMBALOT, les DUQUESNA.. les DUPANLOUP, les COQUEREAU, les PONTLEVOY, etc., etc., il ne pouvait et ne peut que justifier cette confiance.

ETUDES PHILOSOPHIQUES SUR L'ÉGLISE, par l'abbé *Cacheux.* — *Sommaire*: Introduction. Définition de l'Église: société libre; société nécessaire. Pouvoirs accordés par Jésus-Christ à son Eglise. Indépendance de l'Eglise: dans son enseignement, dans son culte, dans son gouvernement. Infaillibilité de l'Eglise: notitions et preuves de l'infaillibilité. Nécessité de l'Infaillibilité au pouvoir enseignant de l'Eglise. Permanence de l'Infaillibilité: l'Eglise ne peut pas perdre ce privilége. Conséquences de l'Infaillibilité en faveur de l'Eglise catholique. Conséquences de l'Infaillibilité contre toutes les sectes chrétiennes. En qui réside l'Infaillibilité de l'Eglise. Théorie de la perfectibilité de la Religion chrétienne. Conclusion. — 1 vol. gr. in-12, 3 fr. 50 c.

LA VOIX DU PASTEUR. Prônes, instructions, sermo.. (extraits de l'*Enseignement catholique*) sur le dogme, la mo.. rale et pour tous les dimanches et fêtes de l'année. 2 v. g.. in-8: France 11 f.; Etranger, 12 f.

RECUEIL DE PRÔNES ET D'INSTRUCTIONS PRATIQUES sur di.. férents sujets du dogme et de la morale. Brochure grand in-.. compacte, de 110 pages: prix, 2 fr.

SAINT VINCENT DE PAUL (PANÉGYRIQUE DE) p.. l'abbé *Mitraud.* »Ce magnifique panégyrique, traduit e.. »italien par M. l'abbé Cassini, a eu le plus grand succ.. »dans la capitale du monde chrétien (*Assemblée nationale*)." Brochure in-8, troisième édition (française), 75 cen.. times.

TOUT EST EXPÉDIÉ FRANCO

On souscrit chez tous les libraires, et à Amsterdam chez C. L. VAN LANGENHUYSEN.

Toute lettre non affranchie est refusée.

Van tijd tot tijd leveren de dagbladen artikelen over de **Revalenta Arabica**, vermoedelijk door den een of ander farceur geschreven om zijn vernuft te scherpen, en daarin steekt geen kwaad; soms hebben zij echter ook advertentiën van *nagemaakte* **Revalenta Arabica**, die de een of ander Grutter te koop aanbiedt, en daartegen moeten wij waarschuwen. Die nagemaakte **Revalenta** is niets anders dan boonen- of linzenmeel die in Engeland onder bedriegelijke namen en nagemaakte etiquets, zelfs op de wereldtentoonstelling gebragt geworden zijn.

De *Ervum Lens* (Linze) is hoogst onverteerbaar, zamentrekkend en schadelijk voor de oogen; het is bewezen dat het gebruik daarvan zwakte der ledematen ten gevolge heeft; zelfs Paarden verdragen het niet lang en worden er lam van. In GARDENER'S *magazine of Botany* vinden wij vermeld dat Linzen ondanks hare voedzaamheid *moeijelijk te verteren en bedwelmend zijn.* Hetzelfde lezen wij omtrent het gebruik van Erwten en boonenmeel in het algemeen bij PEREIRA *over Voedsel* &c. vertaald door H. VAN DAALEN, pag 401; — en van dat der Linzen in het bijzonder in OESTERLAND *Geneesmiddelleer*, vertaald door ELLERMAN pag. 638, "*art. Ervum ervilia*, dat deszelfs zaad even als dat van *Lathyrus Cicera* bij een herhaald gebruik als vergift werkt en langen tijd, b. v. in brood gebruikt verlamming der onderste ledematen te weeg brengen kan.

Deze eigenschappen der Linzen heeft men ook veelal opgemerkt in Frankrijk, waar zij veel gegeten worden; nergens vindt men slechte spijsvertering, hardlijvigheid, winderigheid en zenuwaandoening zoo algemeen.

Sporen van vergiftiging door Linzenmeel als **Revalenta** verkocht, hebben zich dan ook meermalen voorgedaan; het is natuurlijk dat ziekelijke gestellen, door een voedsel dat zelfs voor gezonden niet raadzaam is, pijnlijk worden aangedaan en dat de gevolgen zeer nadeelig zijn moeten. De Heeren BARRY DU BARRY hebben ons dezer dagen eenen brief toegezonden, die zij uit *Sunderland* ontvangen hebben, van volgenden inhoud:

„Gisteren bevond zich hier de Heer GREGSON uit *Sholton Hall* om eene bus **Revalenta Arabica** voor eenen vriend te bestellen, die (dit zijn de eigen woorden van den Heer GREGSON) bijna vergeven was door het gebruik van een namaaksel der **Revalenta Arabica.** De Heer G. raadde hem aan het gebruik daarvan dadelijk te staken en de echte **Revalenta Arabica** te beproeven die hij uit eigen ondervinding en op doorslaande bewijzen als den waren »heilbrenger der natuur" kon aanbevelen &c.

JOHN DIXON.

Wij herinneren nog ten overvloede dat wij reeds voor eenigen tijd berigt hebben hoe ook hier te lande sommigen het gebruik van Linzenmeel duur hebben moeten bekoopen en meenen onze waarschuwing niet te dikwijls te kunnen herhalen.

Vele duizenden verdanken leven en gezondheid aan DU BARRY's **Revalenta Arabica**; zij is eenvoudig en onkostbaar; helpt gemakkelijk en spoedig; geneest en sterkt levens; zij maakt eene grage maag bij gezonden en zieken en geneest alle kwalen, die uit eene slechte spijsvertering en kwade sappen voortkomen. Hardlijvigheid, onregelmatigheid in de verrigtingen, verstoppingen, zuur, kramp, buikpijn, stuipen, maagkanker, maagkramp, maagwater, diarrhea, zenuwziekte, galachtigheid, aandoening van lever en nieren, windzucht, opgezetheid, hartkloppingen, zenuwachtige hoofdpijn, doofheid, suizen in het hoofd en in de ooren, ijlhoofdigheid, pijn tusschen de schouderbladen en in bijna alle deelen van het ligchaam, slepende ontsteking en verzwering in de maag, huiduitslag, scheurbuik, koorts, klierziekte, onzuiverheid, bloedarmoede, tering (wanneer zij niet hopeloos is), waterzucht, rhumatiek, jicht, influenza, griep, misselijkheid en braking gedurende de zwangerschap, na het eten en op zee, neerslagtigheid, miltzucht, algemeene verzwakking, verlamming, hoest, aamborstigheid, benaauwdheid op de borst, slijmziekte, ongedurigheid, slapeloosheid, blozen zonder aanleiding, beving, afkeer van de zamenleving, ongeschiktheid tot studie, zinsverbijsteringen, verlies van het geheugen, duizeling, ophooping van bloed naar het hoofd, uitputting, mismoedigheid, ongegronde vrees, besluiteloosheid, wanhoop, zucht tot zelfmoord enz.

DU BARRY'S REVALENTA wordt in het **VERKOOPHUIS** en de bekende Depots verkocht.

1 ℔	2 ℔	5 ℔	12 ℔	DUBBEL GECONCENTREERDE	1 ℔	2 ℔	5 ℔	10 ℔
f 2	3½	8	16		*f* 4	7	16	24

Een Holl. Gebruiksaanwijzing is bij iedere doos.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.